

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MESLEKİ BEKLENTİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ : Ç.Ü. EĞİTİM FAKÜLTESİ, BİLG. VE ÖĞRT. TEKN. EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖRNEĞİ

M.Öğuz KUTLU

Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, BOTE Bölümü, Adana

Sinan SCHREGLMANN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Enformatik Bölümü, Kahramanmaraş

Necdet ARI

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye

İlk Kayıt Tarihi: 22.02.2012

Yayıma Kabul Tarihi: 19.11.2012

Özet

Bu araştırmanın temel amacı; Üniversitelerin, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümlerinde öğrenim gören Bilişim Teknolojileri Öğretmeni adaylarının mesleki beklentilerini belirlemek ve bu durumu yaş, sınıf, cinsiyet ve akademik başarı gibi değişkenler açısından incelemektir. Bu temel amaca ulaşabilmek için, “uygun örneklem” tekniğiyle belirlenen sözü edilen bölümde öğrenim görmekte olan 171 lisans öğrencisine, Erdoğan (2008) tarafından geliştirilen “Mesleki Beklenti Formu” anketi uygulanmıştır. Verilerin analizinde Ki-Kare (χ^2) tekniği uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerinin mesleki beklentilerinin cinsiyetlerine, öğrenim görmekte oldukları sınıf düzeyine ve daha önceki akademik başarılarına bağlı olarak değiştiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Eğitimi, Mesleki Beklentiler, Bilişim Teknolojileri

INVESTIGATION OF PROFESSIONAL EXPECTATIONS OF TEACHER CANDIDATES FROM THE DEPARTMENT OF COMPUTER EDUCATION AND INSTRUCTIONAL TECHNOLOGIES IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES: THE EXAMPLE OF CUKUROVA UNIVERSITY, FACULTY OF EDUCATION, DEPARTMENT OF COMPUTER EDUCATION AND INSTRUCTIONAL TECHNOLOGY

Abstract

The main purpose of this research is investigating professional expectations of the

Informatics Technologies Teacher candidates who attend to Cukurova University, Department of Computer Education and Instructional Technology in terms of different variables. In order to accomplish this purpose, "the professional expectations form" which was developed by Erdogan (2008) was applied to 171 students who attend to the department and who were selected via convenient sampling technique. In the analysis of data, Chi-square (χ^2) test was conducted. As a results of analysis, it was revealed that the professional expectations of the students vary according to their gender, class level and the former academic achievement.

Key words: *Teacher Training, Professional Expectations, Informatics Technologies*

1. Giriş

Bilim ve teknolojide hızlı gelişmelerin yaşandığı 21. yüzyıl bilgi çağı olarak da adlandırılmaktadır. Bu çağda, bilginin kapsamı, bilgiye erişim şekli ve hızı değişmekte, bilgiye erişimde ve onu kazanmada yeni yollar ortaya çıkmaktadır (Bitter ve Pierson, 2005; İpek, 2001). Bu yolların başında da öğrencilerin kendi öğrenme hızlarına uygun olarak konuları işlemeleri, sürekli olarak aktif olmaları, öğretim ortamını farklı etkinliklerle zenginleştirme yaklaşımları gelmektedir (Şahin ve Yıldırım, 1999; Albion, 2000). Bilgisayar ve yeni teknolojiler yardımıyla eğitim ve öğretimi nitelikli olarak yüksek düzeyde gerçekleştirme, bütün kesimlerde ve bilim alanlarında anlamlı olduğu kadar, aynı zamanda yaratıcı bir öğretme-öğrenme sürecini de oluşturmaktadır (İpek, 2001). Yeni teknolojilerin hemen hemen kullanılması eğitim bilimcileri de öğretme ve öğrenmede yeni uygulama yolları geliştirmeye yöneltmektedir. Bu amaçla, yeni öğretme ve öğrenme teknolojileri geliştirilmekte, daha etkili, verimli ve ilgi çekici öğretimin nasıl gerçekleştirilebileceği araştırılmaktadır (Kurt ve Sular, 2011; Maddux, Johnson ve Willis, , 1996). Gelişen Teknoloji eğitimde yeni hedefleri gerçekleştirmede önemli bir görev üstlenen öğretmenlere öğretme ve öğrenme sürecinde yöntem, teknik ve araçlar sunmaktadır. Öğretme ve öğrenmeyi etkileyen yöntem, teknik ve araçlar konusunda en yeni olanları ise bilgisayarlar ve bilgisayar destekli öğretim yöntemleridir (Smaldino, Russell, Heinich ve Molenda 2005). Roblyer ve Edwards (2000), bu yöntemleri beş ana başlık altında toplamışlardır. Bunlar; (1) Alıştırma-Uygulama (Drill and Practice) Etkinlikleri, (2) Özel Ders Etkinlikleri (Tutorial Activities), (3) Benzetim (Simulation) Etkinlikleri, (4) Öğretimsel Oyunlar (Instructional Games), (5) Problem Çözme Ders Programları (Problem-Solving Courseware) olarak sıralanmaktadır. Tüm bu yöntemlerin öğretimde istenilen düzeyde etkili olabilmesi için uygun kalitede yazılımların seçilmesi elbette en önemli rolü oynayacaktır (Forcier ve Descy, 200).

Çağımızın köklü yenilik ve dönüşümleri, genelde ileri teknolojik gelişmelerin ürünü olmasına karşın, eğitim kurumlarında geleceğe yönelik akılcı bir teknoloji bilinci tam yerleşmiş değildir. Yapılan iş, toplumsal yaşamın başka alanlarında etkili olduğu görülen teknolojilerden bazılarını bir süre sonra okullara taşımaktır. Ancak bu süre çoğunlukla uzun olmaktadır. Öyle ki bazı teknolojiler ancak güncelliğini yitirme aşamasına geldiğinde okullara girebilmektedir. Bunun da nedeni, eğitim sektörünün

insan-yoğun bir nitelik taşıması, gelenekçi/sürdürümcü bir yapıya sahip olması ve eğitimcilerin teknolojik yeniliklere yeterince ilgi duymamalarıdır (Şimşek, 1999). Ancak yine de bütün bu gelişmelerin doğal bir sonucu olarak günümüz okullarından beklenen, bilgiye ulaşma ve onu etkili bir şekilde kullanma becerileriyle donatılmış, teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirmeleridir (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003). Bu bireyler ancak bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönlerden yeterli öğretmenlerin yardımıyla yetişebilir (Özden, 1998).

Eğitim-Öğretim alanındaki bu gelişme ve oluşan ihtiyaçlara cevap verebilmek için Türkiye'deki üniversitelerde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümleri kurulmuştur. Bu bölümlerin temel kuruluş amacı; "ilk ve orta dereceli okullarda yer alan bilişim teknolojileri derslerini verebilecek kalitede öğretmenler yetiştirerek, öğretmenlik mesleği ve sınıf yönetimini bilen, bilgisayar ve öğretim teknolojisi için gerekli olan yöntem ve teknikleri uygulayabilen, görev yaptıkları eğitim kurumlarında öğrencilere gerek duydukları bilgisayar bilgisi konusunda dersler hazırlayabilen öğretmenler yetiştirmektir" şeklinde tanımlanmıştır (YÖK, 1998; Orhan ve Kayak, 2010).

Bilgisayar destekli öğretim uygulamalarının başarısı uygulamaların yürütücüsü durumunda bulunan öğretmenlerin yetiştirilmesi ve BDÖ'e ilişkin hazırlık, tutum, beklenti, görüş ve önerileriyle oldukça yakından ilişkilidir (Uşun, 2004).

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümünün temel kuruluş amacı, bilgisayar öğretmeni yetiştirmek olmasına rağmen, bölüme devam eden öğrencilerin birçoğunda öğretmenlik yapmama ve mezun olduktan sonra bilgi teknolojileri uzmanı olarak eğitim-öğretim kurumları dışında çalışma düşüncesi oluşmaktadır. Bu durum öğretmenlik mesleğinin, toplumsal statüsünün ve gelir düzeyinin düşük olması dolayısıyla öğrencilerin beklentilerini karşılamaması olabilir (Okçabol ve Gök, 199:359). Erdoğan'ın 2008 yılındaki çalışmasında öğrencilerin meslekleri hakkındaki beklentilerinin belirlenmesinin, sorunlara ve beklentilere çözüm aramada ilk aşama olacağı değerlendirilmektedir. Çünkü mesleki beklentileri karşılanan öğretmenler çevresiyle daha uyumlu, mesleki doyuma ulaşan ve iş performansı yüksektir. Bu durum aslında her meslek için geçerlidir.

Bu araştırmanın temel amacı; Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mesleki beklentilerini incelemektir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere, aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

1. Öğrencilerin, mezun olunca öğretmenlik yapmayı isteme durumu, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

2. Öğrencilerin, bölümdeki eğitime devam etmek isteyip istememe durumu, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

3. Öğrencilerin, eğitimlerine devam ederken bir işte çalışıyor olma durumu, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

4. Öğrencilerin, öğretmelik yaparken aynı zamanda dışarıda da çalışmayı planlamaları, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

5. Öğrencilerin, akademik kariyer yapma isteği; cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde, betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın genel evrenini, ülkemizdeki Üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümlerinde öğrenim görmekte olan bilişim teknolojileri öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Örneklemi ise Çukurova Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde 2010-2011 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan 170 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmacıların aynı Üniversite ve Fakülte’de görev yapıyor olmaları örneklem seçiminin uygun örneklem (convenient sample) olmasına neden olmuştur.

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mesleki beklentilerini belirlemek amacıyla bölüm öğrencilerine Erdoğan (2008) tarafından geliştirilen “Mesleki Beklenti Formu” anketi uygulanmıştır. Araştırmanın referans aldığı makaleye bağlı kalınarak araştırmaya dâhil edilen sorulardan 4’ü öğrencilerin demografik özellikleri, 5’i ise mesleki beklentileriyle ilgilidir. Verilerin analizinde, öğrencilerin mesleki beklentilerini belirlemek amacıyla oluşturulan her bir soru, demografik özelliklerine göre Ki-kare bağlılık testi ile karşılaştırılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmaya katılan 171 öğretmen adayının betimsel istatistik değerleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

	f	%
21 ve altı yaşındakiler	90	52,6
22-23 yaşındakiler	44	25,7
24 ve daha fazlası	37	21,6
Toplam	171	100,0

Tablo 1’e göre, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 90’ı 21 ve altı yaşındaki adaylardan oluşturmaktadır. 22-23 yaşlarında olan öğretmen adayı sayısı 44 olup, , 37

öğretmen adayının 24 yaşında veya 24 yaşından büyük olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördüklerine Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

	f	%
1.Sınıf	39	22,8
2.Sınıf	55	32,2
3.Sınıf	53	31,0
4.Sınıf	24	14,0
Toplam	171	100,0

Tablo 2'ye göre, araştırmaya katılan 39 adayın 1.sınıf öğrencileri olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan adayların 55'i 2.sınıf öğrencileri oldukları görülmektedir; 53 adayın ise 3.sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir. 24 öğretmen adayı ise 4.sınıf öğrencisi olup örnekleme oluşturmuşlardır.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

	f	%
Erkek	109	63,7
Kız	62	36,3
Toplam	171	100,0

Tablo3'e göre, araştırmaya katılan öğrencilerin 109'u (%64) erkek, 62'si (%36) kızdır.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Akademik Başarı Değişkenine Göre Dağılımı

	f	%
2,00 - 2,49 arası	28	16,4
2,50 - 2,99 arası	55	32,2
3,00 - 3,49 arası	71	41,5
3,50 ve daha fazlası	17	9,9
Toplam	171	100,0

Tablo 4'e göre, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 28'inin (% 16.4) genel not ortalaması 2,00 ile 2,49 arasında görünmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 55'inin (%32,4), genel not ortalaması 2,50 ile 2,99 arasındadır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 71'inin (%41,5) genel not ortalaması 3,00 ile 3,49 arasındadır. Son olarak araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 17'sinin (%9,9) genel not ortalaması ise 3,50 ve daha yukarısı olarak görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı

	f	%
750tl veya daha az	45	26,3
750-1499tl	80	46,8
1500tl ve daha fazlası	46	26,9
Toplam	171	100,0

Tablo5'e göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 45'inin (%26,3) ailesinin aylık geliri ortalama 750 TL veya daha az olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 80'inin (%46,8) ailesinin aylık geliri ortalama gelirinin 750 TL ile 1500 TL arasında olduğu belirlenmiştir. Son olarak araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 46'sının (%26,9) ailesinin aylık ortalama geliri 1500 TL'nin üzerinde olduğu görülmektedir.

Araştırmanın birinci alt amacında “Öğrencilerin, mezun olunca öğretmenlik yapmayı isteme durumu, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının mezun olunca öğretmenlik yapmayı isteme durumu ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla ki-kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerinin Mezun Olunca Öğretmenlik Yapma İsteklerinin Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Evet	Kararsızım	Hayır	Toplam
Yaş	21 ve altı yaşındakiler	58	28	4	90
	22-23 yaşındakiler	31	11	2	44
	24 ve üstü yaşındakiler	28	8	1	37
sd=4, $\chi^2=1,73$, p=0,784					
Sınıf	1.sınıf	24	11	4	39
	2.sınıf	34	20	1	55
	3.sınıf	43	8	2	53
	4.sınıf	16	8	-	24
sd=6, $\chi^2=12,03$, p=0,061					
Cinsiyet	Erkek	71	33	5	109
	Kız	46	14	2	62
sd=2, $\chi^2=1,50$, p=0,471					

		Evet	Kararsızım	Hayır	Toplam
Akademik Başarı (GNO)	2,00 - 2,49 arası	19	6	3	28
	2,50 - 2,99 arası	39	12	4	55
	3,00 - 3,49 arası	48	23	-	71
	3,50 ve daha fazlası	11	6	-	17
sd=6, $\chi^2=10,06$, p=0,121					
Aile Gelir Düzeyi	750 tl veya daha az	29	13	3	45
	750-1499 tl	57	21	2	80
	1500 tl ve daha fazlası	31	13	2	46
sd=4, $\chi^2=1,52$, p=0,822					

Tablo 6’da görüldüğü gibi, öğrencilerinin öğretmenlik yapma istekleri; yaşlarına, sınıflarına, cinsiyetlerine akademik başarılarına veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımlı değildir ($\chi^2=1.73$, p>.05; $\chi^2=12.03$, p>.05; $\chi^2=1.50$, p>.05; $\chi^2=10.06$, p>.05; $\chi^2=1,52$, p>.05).

Araştırmanın ikinci alt amacında “Öğrencilerin, bölümdeki eğitime devam etmek isteyip istememe durumu, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının bölümdeki eğitime devam etmeyi isteme durumu ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo7’de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerinin Eğitimde Devam Etme İsteklerinin Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Evet	Kararsızım	Hayır	Toplam
Yaş	21 ve altı yaşındakiler	59	28	3	90
	22-23 yaşındakiler	27	14	3	44
	24 ve üstü yaşındakiler	27	7	5	37
sd=4, $\chi^2=5,93$, p=0,204					
Sınıf	1.sınıf	30	9	-	39
	2.sınıf	40	12	3	55
	3.sınıf	32	18	3	53
	4.sınıf	9	10	5	24
sd=6, $\chi^2=17,96$, p=0,006					

		Evet	Kararsızım	Hayır	Toplam
Cinsiyet	Erkek	72	29	8	109
	Kız	39	20	3	62
					sd=2, $\chi^2=0,88$, p=0,642
Akademik Başarı (GNO)	2,00 - 2,49 arası	18	9	1	28
	2,50 - 2,99 arası	38	12	5	55
	3,00 - 3,49 arası	46	20	5	71
	3,50 ve daha fazlası	9	8	-	17
					sd=6, $\chi^2=5,65$, p=0,463
Aile Gelir Düzeyi	750tl veya daha az	26	17	2	45
	750-1499tl	56	20	4	80
	1500tl ve daha fazlası	29	12	5	46
					sd=4, $\chi^2=4,42$, p=0,35

Tablo 7’de görüldüğü gibi, öğrencilerinin eğitime devam etme istekleri; yaşları-na, cinsiyetlerine akademik başarılarına veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımlı değildir ($\chi^2=5.93$, $p>.05$; $\chi^2=0.88$, $p>.05$; $\chi^2=5.65$, $p>.05$; $\chi^2=4.42$, $p>.05$). Bununla birlikte öğretmen adaylarının eğitime devam etme isteklerin sınıf değişkenine bağlı olarak değiştiği görülmektedir. ($\chi^2=17.96$, $p<.05$). Tabloda görüldüğü üzere öğrenciler üniversite eğitimlerine devam ettiği sürece, yani birinci sınıftan itibaren 4.sınıfa kadar eğitime devam etme isteklerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Fakat aynı şekilde öğrenciler son sınıfa doğru ilerledikçe öncelikle kararsızlıkları artmakta, ardından da son sınıfta bölüme devam etmeme istekleri her zamankinden fazla olarak (5 öğretmen adayı) görülmektedir. Bunun sebebi öğretmen adaylarının ilk yıllardaki tavan yapan üniversite heyecanlarının ve motivasyonlarının zamanla düşmesi, sınıflar ilerledikçe öğrencide oluşan iş bulma ve atanma kaygısının artması, zamanla öğrencinin isteklerinin-beklentilerinin değişmesi ve öğrencinin üniversitede istediğini bulamaması olabilir.

Araştırmanın üçüncü alt amacında “Öğrencilerin, eğitimlerine devam ederken bir işte çalışıyor olma durumu, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının eğitimlerine devam ederken bir işte çalışıyor olma durumu ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo8’de verilmiştir.

Tablo 8. Eğitimlerine Devam Ederken Bir İşte Çalışıyor Olma Durumunun Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-Kare Analizi İle İncelenmesi

		Evete	Hayır	Toplam
Yaş	21 ve altı yaşındakiler	16	74	90
	22-23 yaşındakiler	6	38	44
	24 ve üstü yaşındakiler	7	30	37
				sd=2, $\chi^2=0,48$, p=0,783
Sınıf	1.sınıf	4	35	39
	2.sınıf	12	43	55
	3.sınıf	11	42	53
	4.sınıf	2	22	24
				sd=3, $\chi^2=0,48$, p=0,264
Cinsiyet	Erkek	20	89	109
	Kız	9	53	62
				sd=1, $\chi^2=0,41$, p=0,52
Akademik Başarı (GNO)	2,00 - 2,49 arası	8	20	28
	2,50 - 2,99 arası	7	48	55
	3,00 - 3,49 arası	10	61	71
	3,50 ve daha fazlası	4	13	17
				sd=3, $\chi^2=4,31$, p=0,229
Aile Gelir Düzeyi	750tl veya daha az	10	35	45
	750-1499tl	10	70	80
	1500tl ve daha fazlası	9	37	46
				sd=2, $\chi^2=2,23$, p=0,326

Tablo 8’de görüldüğü üzere öğrencilerinin eğitimlerine devam ederken bir işte çalışıyor olma durumu; yaşlarına, sınıflarına, cinsiyetlerine akademik başarılarına veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımsız değildir ($\chi^2=0.48$, $p>.05$; $\chi^2=3.97$, $p>.05$; $\chi^2=0.41$, $p>.05$; $\chi^2=4.31$, $p>.05$; $\chi^2=2.23$, $p>.05$).

Araştırmanın dördüncü alt amacında “Öğrencilerin, öğretmelik yaparken aynı zamanda dışarıda da çalışmayı planlamaları, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının bölümdeki eğitime devam etmeyi isteme durumu ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmen Olunduğunda Başka İşte Çalışmayı Planlamanın Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Ev	Hayır	Toplam
Yaş	21 ve altı yaşındakiler	56	34	90
	22-23 yaşındakiler	31	13	44
	24 ve üstü yaşındakiler	23	14	37
sd=2, $\chi^2=0,96$, p=0,615				
Sınıf	1.sınıf	28	11	39
	2.sınıf	34	21	55
	3.sınıf	31	22	53
	4.sınıf	17	7	24
sd=3, $\chi^2=2,32$, p=0,507				
Cinsiyet	Erkek	79	30	109
	Kız	31	31	62
sd=1, $\chi^2=8,70$, p=0,03				
Akademik Başarı (GNO)	2,00 - 2,49 arası	17	11	28
	2,50 - 2,99 arası	39	16	55
	3,00 - 3,49 arası	47	24	71
	3,50 ve daha fazlası	7	10	17
sd=3, $\chi^2=5,27$, p=0,152				
Aile Gelir Düzeyi	750tl veya daha az	28	17	45
	750-1499tl	54	26	80
	1500tl ve daha fazlası	28	18	46
sd=2, $\chi^2=0,67$, p=0,712				

Tablo 9’da görüldüğü üzere öğrencilerinin öğretmen olduğunda başka bir işte çalışmayı planlama durumunun; yaşlarına, sınıflarına, akademik başarılarına veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımlı olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır ($\chi^2=0.96$, $p>.05$; $\chi^2=2.32$, $p>.05$; $\chi^2=5.27$, $p>.05$; $\chi^2=0.67$, $p>.05$). Fakat öğrencilerinin öğretmen olduğunda başka bir işte çalışmayı planlama değişkenin cinsiyete değişkenine bağlı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır ($\chi^2=8.70$, $p<.05$). Tabloda görüldüğü üzere erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre oldukça fazla bir oranla öğretmen olduktan sonra başka bir işte çalışmayı planlamaktadır. Bunun sebebi kadın öğretmenlerin göreve başladıktan sonra aldıkları maaş ile yetinme tercihleri, kadın oldukları için öğretmenlik mesleği dışında özel sektörde veya serbest çalışabileceği bir alanda erkeklerden daha fazla sıkıntı yaşayabileceğinden korkması olabilir. Erkek öğretmen adayları ise kadın öğretmen adayları için söz konusu olan bu dezavantaja sahip olmamakla birlikte öğretmen olduklarında başka bir işte çalışmayı düşüncelerinin nedeni evlerinin geçimi için önemli ikinci işi bir ek gelir kaynağı olarak görmeleri olabilir.

Araştırmanın beşinci alt amacında “Öğrencilerin, akademik kariyer yapma isteği;

cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının akademik kariyer yapma isteği ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Akademik Kariyer Yapma İsteğinin Bağımsız Değişkenlere Göre Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Evet	Kararsızım	Hayır	Toplam
Yaş	21 ve altı yaşındakiler	42	33	15	90
	22-23 yaşındakiler	14	20	10	44
	24 ve üstü yaşındakiler	11	13	13	37
					sd=4, $\chi^2=7,5$, p=0,111
Sınıf	1.sınıf	18	16	5	39
	2.sınıf	21	22	12	55
	3.sınıf	15	20	18	53
	4.sınıf	13	8	3	24
					sd=6, $\chi^2=9,6$, p=0,142
Cinsiyet	Erkek	44	39	26	109
	Kız	23	27	12	62
					sd=2, $\chi^2=1,08$, p=0,581
Akademik Başarı (GNO)	2,00 - 2,49 arası	7	12	9	28
	2,50 - 2,99 arası	16	22	17	55
	3,00 - 3,49 arası	35	25	11	71
	3,50 ve daha fazlası	9	7	1	17
					sd=6, $\chi^2=12,53$, p=0,05
Aile Gelir Düzeyi	750tl veya daha az	20	14	11	45
	750-1499tl	29	38	13	80
	1500tl ve daha fazlası	18	14	14	46
					sd=4, $\chi^2=6,36$, p=0,173

Tablo 10'da görüldüğü gibi, öğrencilerinin öğretmen akademik kariyer yapma isteğinin; yaşlarına, sınıflarına, cinsiyetlerine veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımlı olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. ($\chi^2=7.50$, $p>.05$; $\chi^2=9.60$, $p>.05$; $\chi^2=1.08$, $p>.05$; $\chi^2=12.53$, $p>.05$). Fakat öğrencilerinin akademik kariyer yapma isteklerinin akademik başarı değişkenine bağlı olduğu sonucu çıkmaktadır ($\chi^2=12.53$, $p<.05$). Tabloda görüldüğü üzere 2,00'dan 3,50'ye doğru arttığı sürece akademik kariyer yapma isteği sürekli olumlu bir artış göstermektedir. Bunun sebebi akademik başarı için önemli ölçütlerden biri olan üniversite lisans eğitimindeki genel not ortalamasının

yüksek lisansa veya diğer öğretim elemanı yetiştiren programlara başvuru için önemli bir kıstas olması ve akademik kariyer yapabilmemenin akademik kariyer yapmak için ilk adım olacak bu programlara katılma ihtimalinin doğru orantılı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin(bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının) mesleki beklentileri incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda bilişim teknolojileri (bilgisayar) öğretmen adaylarının mesleki beklentileri araştırılmış ve çeşitli değişkenler de analize katılarak öğrencilerin öğretmenlik yapmayı isteme durumu, öğretmenlik yaparken başka bir işte çalışmayı planlama durumu, eğitime devam etme isteği, eğitime devam ederken aynı zamanda başka bir işte çalışma durumu, akademik kariyer yapma isteği ile sınıf, yaş, cinsiyet, akademik başarı arasındaki ilişkiyi belirlemek için gerekli analizler yapılmıştır. Araştırma sonuçları ulaşılmak istenen alt amaçlar doğrultusunda ise aşağıda oluşturulmuştur.

Araştırmanın birinci alt amacında; “Öğrencilerin, mezun olunca öğretmenlik yapmayı isteme durumları; cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri (Bilgisayar) öğretmen adaylarının mezun olunca öğretmenlik yapmayı isteme durumu ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları ankete katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik yapma istekleri; yaşlarına, sınıflarına, cinsiyetlerine akademik başarılarına veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımlı olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Araştırmanın ikinci alt amacında; “Öğrencilerin, bölümdeki eğitime devam etmek isteyip istememe durumu, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri (Bilgisayar) öğretmen adaylarının bölümdeki eğitime devam etmeyi isteme durumu ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerinin eğitime devam etme istekleri; yaşlarına, cinsiyetlerine akademik başarılarına veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımlı olmadığı gözlenmiştir. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının eğitime devam etme isteklerin sınıf değişkenine bağlı olarak değiştiği sonucu çıkmaktadır. Yani, öğrenciler üniversite eğitimine devam ettikleri sürece başka bir anlatımla birinci sınıftan itibaren eğitime devam etme istekleri 4.sınıfa kadar yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Fakat aynı şekilde öğrenciler son sınıfa doğru yaklaşıkça öncelikle kararsızlıkları artmakta, ardından da son sınıfta bölüme devam etmeme istekleri her zamankinden daha fazla olarak görölmektedir. Bunun temel nedeni öğretmen adaylarının ilk yıllardaki üst düzey-

lerdeki üniversite eğitimi görüyor olma heyecanlarının ve motivasyonlarının zamanla azalması, sınıflar ilerledikçe öğrencide oluşan iş bulma ve atanma kaygısının artması, zamanla öğrencinin isteklerinin-beklentilerinin değişmesi ve öğrencinin üniversitede istediklerini bulamamaları olabilir.

Araştırmanın üçüncü alt amacında; “Öğrencilerin, eğitimlerine devam ederken bir işte çalışıyor olma durumu, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının eğitimlerine devam ederken bir işte çalışıyor olma durumu ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerinin eğitimlerine devam ederken bir işte çalışıyor olma durumu; yaşlarına, sınıflarına, cinsiyetlerine akademik başarılarına veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımlı değildir.

Araştırmanın dördüncü alt amacında; “Öğrencilerin, öğretmelik yaparken aynı zamanda dışarıda da çalışmayı planlamaları, cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının bölümdeki eğitime devam etmeyi isteme durumu ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerinin öğretmen olduğunda başka bir işte çalışmayı planlama durumunun; yaşlarına, sınıflarına, akademik başarılarına veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımlı olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Fakat öğrencilerinin öğretmen olduğunda başka bir işte çalışmayı planlama değişkeninin cinsiyete değişkenine bağlı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Yani erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre oldukça fazla bir oranla öğretmen olduktan sonra başka bir işte çalışmayı planlamaktadır. Bunun sebebi kadın öğretmenlerin göreve başladıktan sonra aldıkları maaş ile yetinme tercihleri, bayan oldukları için öğretmenlik mesleği dışında özel sektörde veya serbest çalışabileceği bir alanda erkeklerden daha fazla sıkıntı yaşayabileceğinden korkması olabilir. Erkek öğretmen adayları ise bayan için söz konusu olan bu dezavantaja sahip olmamakla birlikte öğretmen olduklarında başka bir işte çalışmayı evlerinin geçimi için önemli bir ek gelir kaynağı olarak görmeleri olabilir.

Araştırmanın beşinci alt amacında “Öğrencilerin, akademik kariyer yapma isteği; cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bilişim Teknolojileri öğretmen adaylarının akademik kariyer yapma isteği ile cinsiyet, sınıf, yaş, akademik başarı, aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerinin akademik kariyer yapma isteklerinin; yaşlarına, sınıflarına, cinsiyetlerine veya ailelerin gelir düzeylerine göre bağımlı olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Fakat öğrencilerinin akademik kariyer yapma isteklerinin akademik başarı değişkenine bağlı olduğu sonucu çıkmaktadır. Yani

genel not ortalaması 2,00'dan 3,50'ye doğru arttığı sürece akademik kariyer yapma isteği sürekli olumlu bir artış göstermektedir. Bu durumun temel nedeni, üniversite lisans eğitimindeki genel not ortalamasının, lisansüstü eğitime veya diğer öğretim elemanı yetiştiren programlara başvuru için önemli bir ölçüt olması durumu olabilir.

5. Kaynaklar

1. Albion, P. (2000). Preliminary Investigation Of Some Influences On Student Teachers' Self Efficacy For Teaching With Computers. *AACE*, 76(4), 569-582.
2. Akkoyunlu, B., Kurbanoğlu, S. (2003). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-10. <http://193.140.216.63/200324BUKET%20AKKOYUNLU.pdf>, 21 Temmuz-2008.
3. Bitter, G.G., Pierson, M.E., (2005). Using Technology in the Classroom, Sixth Edition, Pearson Education Inc. Boston, USA.
4. Erdoğan, Y. (2008). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Beklentilerinin İncelenmesi, *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27, 135-144.
5. Forcier, R.C., Descy, D.E. (2002). The Computer as an Educational Tool, Productivity and Problem Solving, Upper Saddle River, NJ.
6. İpek, İ. (2001). Bilgisayarlarla Öğretim, Tasarım-Geliştirme ve Yöntemleri. Tıp Teknik Kitapçılık Ltd, Şti. Ankara.
7. Kurt, B., Sular E. (2011). Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Mesleklerine İlişkin Önyargıları, *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 2, 2.
8. Maddux, C.D., Johnson, D.L., Willis, J.W. (1996). Educational Computing-Learning with Tomorrow's Technologies, Allyn & Bacon, Boston.
9. Smaldino, S.E., Russell, J.D., Heinich, R., Molenda, M. (2005). Instructional Technology and Media for Learning, Eighth Edition, Pearson Education Inc. Upper Saddle River, NJ. USA.
10. Şahin, Y.T., Yıldırım, S. (1999). Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Kılavuzu, Anı Yayıncılık, Ankara.
11. Şimşek, A. (1999). Okulların Yeniden Yapılandırılmasına Teknoloji Politikaları Açısından Bir Yaklaşım, *Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16, 195-202.
12. Okçabal, R., Gök, F. (1999). Öğretmen Profili Araştırma Raporu, 75. Yılda Eğitim. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
13. Orhan, F., Kayak, S. (2010). *Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okullarda Üstlendikleri Sorumlulukların İncelenmesi*, I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, <http://oc.eab.org.tr/egtcconf/pdfkitap/pdf/560.pdf>, 2 Mart 2011
14. Roblyer, M.D., Edwards, J. (2000). Integrating Educational Technology into Teaching, Second Edition, Prentice-Hall Inc. Columbus, Ohio, USA.
15. Uşun, S. (2004). Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri, Nobel Yayın-Dağıtım, Ankara.
16. Yüksel, Ö. (1998). Öğrenme ve Öğretme, İkinci Baskı, Pegem, Ankara.
17. Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2007). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Lisans Programı, http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/bilgisayar_ogretim.doc, 31 Ekim 2008.

EXTENDED ABSTRACT

The main objective of this research, Cukurova University Faculty of Education, Computer Education and Instructional Technology Department to investigate the students' professional expectations. To achieve this goal, sought answers to the following questions:

1. Students graduating from a teacher to do when the request status, gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?

2. Students wanting status section you want to continue education, gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?

3. The students continue their education while working in a job of being status, gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?

4. Students are also working out plans to teach while at the same time, gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?

5. The students, a desire to make a career in academia, gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?

In this research, the relational model of screening, a descriptive study.

The first sub in its aim of the research, “the students, to ask for graduates to teach when the status of gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?” Sought answers to the question. Information Technology (computer) graduate student teachers to teach when the request status and gender, class, age, academic achievement, family income levels in order to determine whether there is a significant relationship between the Chi-square analysis was performed. Results of the analysis of surveyed teachers' requests to teach; ages, classes, gender, or income of families according to their level of academic success is not dependent on the outcome revealed.

In the second sub-intent, “the students want to continue education, unwillingness to section status, gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?” Sought answers to the question. Information Technology (Computer) to continue training teachers to ask for chapter status with gender, class, age, academic achievement, family income levels in order to determine whether there is a significant relationship between the Chi-square analysis was performed. According to the results of analysis requests students to pursue studies, age, gender or income of families according to their level of academic success is not dependent was observed. However, the student teachers to pursue studies as a result of the requests are varied depending on the class variable. So, in other words as long as they continue the education of university students from first grade to pursue studies in a high level of requests that can be said to 4th class. However, the final year students in the same way towards the first instability is increasing, and then requests the discontinuation last year of the section is seen as more than ever. This is mainly because teachers see the first years

of university education in the upper levels of excitement and motivation decreased over time, finding a job and the appointment of classes in the student progresses, increased anxiety, changes in expectations over time, student requests and student at the university they want-could not find.

Third lower in its aim of the research, “students continue their education while working in a job of being status, gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?” Sought answers to the question. Information Technology teacher candidates to continue their education while working in a job status and gender, class, age, academic achievement, family income levels in order to determine whether there is a significant relationship between the Chi-square analysis was performed. According to analysis results, the students continue their education while working in a job status of being; ages, classes, or the income of families based on their academic success is not dependent on gender.

Research is intended to lower the fourth, “the students, teach or work out at the same time, planning, gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?” Sought answers to the question. Information Technology education teacher candidates to continue to ask for chapter status with gender, class, age, academic achievement, family income levels in order to determine whether there is a significant relationship between the Chi-square analysis was performed. According to the results of the analysis is the teacher students planning to work in a job situation to another; ages, classes, according to income levels of families dependent on academic success or not is a result. But when the teacher students planning to work in any other job related variables are of the gender variable. That is a lot of male teachers than female teachers according to student teachers after the plans to work in another job. This is because the female teachers after the teacher’s salary with the sufficiency of their preferences, women outside the teaching profession because they are free to operate in the private sector or may be afraid to live in an area of distress than men. Male to female teachers in question, this disadvantage is not having any other job to work with the teacher when they are important for the livelihood of their homes may see it as an additional source of income.

The bottom fifth of the research in its aim “the students, a desire to make a career in academia, gender, class, age, academic achievement, family income level varies according to the variables sturdy?” Sought answers to the question. Information Technology teacher candidates with a desire to make the academic career of gender, class, age, academic achievement, family income levels in order to determine whether there is a significant relationship between the Chi-square analysis was performed. Students’ requests, according to the results of the analysis of an academic career; ages, classes, genders, or dependent parents according to income levels is a result of that. But the students’ requests to make an academic career in academic achievement is the result variable is bound. That is 2.00 overall grade point average from 3.50 to increase the correct continuous positive as long as the request of an academic career to rise. The main reason for this situation, the overall grade point average of undergraduate education, graduate education or other training programs, instructor status may be an important criterion for admission.